

Tisková zpráva

„Ústav je zemský! I posledním pohledem svého života budu vzpomínati ústavního díla, jemuž jsem položil základ láskou a nadšením nejlepšího svého života,“

napsal tehdy dr. MUDr. Hamza při prodeji svého Sanatoria v roce 1908. A právě v měsíci lednu 2019 je to 110 let od prodeje ústavu Zemskému správnímu výboru. Tento prodej byl úspěchem pro Hamzu i pro ústav, který se tím mohl dále rozvíjet. Sanatorium dr. Hamzy pak neslo do roku 1918 název Královský český zemský jubilejní ústav pro děti skrofulosní v Luži. Hamza dále pokračuje:

„Ústav stísněný na prostor asi pěti korců, roztržštěný do tří oddělení, nemohl tu dále utěšeně se

rozvinouti. I pomyslíl jsem, aby trvale a konečně byl vybudován na rozkošné prostorné náhorní rovině sousední obce košumberské, mezi zříceninami hradu Košumberka a Mariánským chrámem na Chlumku. Zakoupil jsem proto a lučiny až k řece Olšince. Založeny cesty, ovocný sad, park, lesíky, urovnán skalní lom, ohrazeny všechny rozsáhlé pozemky ústavní. Zalesněna pustá stráž.

Neočekávaně, koncem roku 1908, přišel a prohlédl si ústav přisedící zemského výboru Karel Adámek. Přišel neočekávaně opětně s ředitelem porodnice Dr. J. Dvořákem. Dosud slyším závěrečná jeho slova: „Zemský výbor je povinen zabezpečiti lidu vaše dílo. Vaši nemocní jsou našimi nemocnými. Politika je povinna starati se o tyto naše děti. I školu jim tu rozšíříme, aby se vyzbrojily do života. Pokuším se o to.“ Jubileum císaře Františka Josefa bylo podnětem, aby ústav mohl býti zakoupen. Po čase poslal K. Adámek telegram a přijel se svou chotí. „Uvítal jsem zástupce zemského výboru slovy:

„Zemský správní výbor je naší nadějí a záštitou. Budťte v něm rozmnožitelem ústavu zemského, sloužícího skrofulosním dětem. V dnešní vířivé době činy politické snadno zapadnou, ale jméno toho, kdo dobuduje zdejší ústav, kdo bude zdejší svůj ústav milovati, jako my ho milujeme, jméno toho rozmnožitele bude živo, i když zemřeme. Sotva se mýlím ve svém vroucím a vděčném přání: Nejkrásněji ozdobíte jméno svoje rozkvětem zemského ústavu v Luži.

Stalo se. Zemský správní výbor obětavě a šlechtně porozuměl svému přisedícímu – poté předsedovi – Josefu Neradovi, který splnil naše naděje. Není mi jistě třeba, abych lichotil, ale jako zakladatel ústavu mám právo říci: Jménem nešťastných dětí čsl. republiky, kterým zemský ústav vrací nové zdraví, děkuji

zemskému správnímu výboru, děkuji Josefu Neradovi, člověku dětské lásky a dětského srdce. Nemohu nezpomenouti i těch, kteří pokračovali v této péči o ústav: přisedící zemského správního výboru spisovatelky Marie Majerové, která milovala zdejší ústav – vím, že celou svou vroucí myslí. Veliké povinnosti poté přejal přisedící zemského správního výboru Václav Ksandr, který se vzácným porozuměním a neúmornou pílí dovršuje obrodné dílo ústavní.

Po odchodu svém ze služeb zemských do služby státní pověřen jsem byl další inspekční péčí o ústav. Přál bych si, aby mé snažení bylo pochopeno i nyní, neboť jsem usmířen ve svém svědomí, že ústavní prospěch jest mi a byl vždy přednější, než kterékoli osobní mé zájmy. Bude věcí svědomí i těch, s nimiž dále budu spolupracovati, aby porozumění... Do české veřejnosti prostupovalo jméno ústavu bez boje. Ústav sloužil nové myšlence. Boji proti dětské tuberkulóze, nedovoloval tříditi děti majetkově, byl založen chudým českým člověkem. Mnohému stačilo proti ústavu neoblíbené tehdy ve vědě jméno „skrofulosa“, jiným stačila závist, nedůvěra. Mohli jsme odpovídati pouze svými ústavními dětmi, léčebnými úspěchy,“ napsal prof. MUDr. František Hamza v knize z roku 1923, Zemský ústav pro děti skrofulózní v Luži.

Kontaktní údaje:

Jana Zavřelová, DiS.
referent PR, kultury a metodik parku
Hamzova odborná léčebna pro děti a dospělé
Košumberk 80, 538 54 Luže
tel. 469 648 115, 733 533 017
e-mail: zavrelova@hamzova-lecebna.cz
Další informace najdete na www.hamzova-lecebna.cz